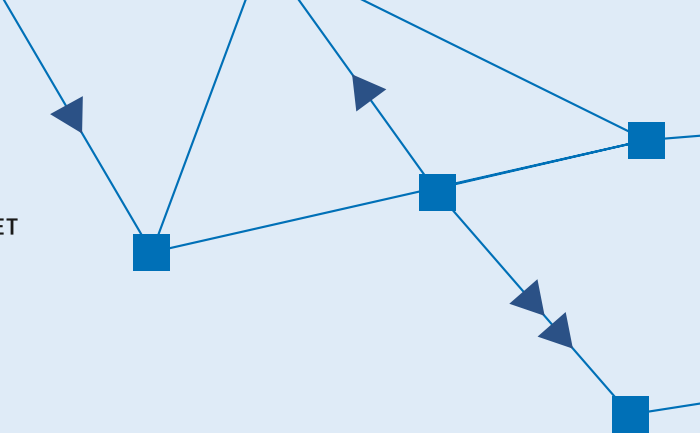

TRANSPORDIAMET

Abiks paadimehele

Muretult kohale!

SISUKORD

Väikelaevajuhile	3
Mõisted	3
Veesõidukit ostes	4
Ülevaatusetest	5
Iilm	6
Magnetkompassi kasutamine	7
Suunamääramine	7
Navigatsioonikaartidest	9
Meresõitjale vajalikud mõõtühikud	9
Poid ja toodrid	12
Tuled meremärkidel	13
Tuled ja märgid laevadel ja paatidel	13
Põhilised teeandmise reeglid	16
Liiklusest Tallinna lähel	17
Väikelaevajuhi vastutus ja reisi planeerimine	18
Randumine ja sildumine	20
Rannikul ja väikesaarel	20
Paadi kinnitamine kai külge	21
Ankrud ja ankruotsad	21
Paadi kinnitamine poile	21
Kui oled üle parda kukkunud	22
Uppuja päästmine	23
Varustusest	24
Tuled ja märgid väikelaevadel	26
Laevatavatel sisevetel	27
Karistumääradest	27
Tulekahju	28
Alajahtumine (hüpotermia)	29
Esmaabi alajahtumise korral	30
Esmaabivarustus	31
Merehaigusest	31
Madalal	32
Mereside	33
Hädasignaaliid	34
Peatumismärguanded	36
Veesõiduki korrashoid	36
Sõlmed	38
Head meretavad	39
Head sadamatavad	39
Kasulikke viiteid	40

VÄIKELAEVAJUHILE

„Abiks paadimehele“ teatmikku on koondatud kõige üldisemad põhitõed, mida iga paadijuht peaks teadma, et tagada enda ja kaasreisijate turvalisus. Eelkõige on silmas peetud algajaid väikelaevajuhte, kes pole veel väikelaevajuhi kursusi läbinud, kuid vajalikke meeldetuletusi leiab siit ka juba kogemustega väikelaevajuht.

Et meresõit mööduks ohutult, ole kursis hea merepraktikaga, tunne seadusandlust ning varusta end õigete ohutus-, pääste- ja esmaabivahenditega. Ka sel juhul, kui sinu veesõidukiga liiklemiseks pole juhiluba nõutud, tuleb väikelaevajuhi koolituse läbimine kasuks. Et hädaolukorras oskaksid õigesti käituda, läbi esmaabikoolitus ja raadioside operaatori kursus.

MÕISTED

Veetee – laevatatav veeala Eesti merealadel ja laevatatavatel sisevetel.

Üldkasutatav veetee – veetee osa, mis asub väljaspool sadama akvatooriumi ja selle sissesõiduteed.

Laevatee – veetee osa, mis on veeliikluseks sobivaim ning navigatsiooniteabes avaldatud ja vajaduse korral looduses tähistatud.

Laevatatavad siseveed on Narva jõgi, Peipsi järv, Lämmijärv, Pihkva järv, Emajõgi, Võrtsjärv ja Väike Emajõgi Võrtsjärvest kuni Jõgeveste sillani, Pärnu jõgi suudmest kuni Reiu jõe suudmeni, Sauga jõgi suudmest kuni Vana-Pärnu jalakäijate sillani, Reiu jõgi suudmest kuni raudteesillani, Nasva jõgi suudmest kuni 58°13,900'N laiuskraadini, Kasari jõgi suudmest kuni Kloostri sillani, Tuudi jõgi suudmest kuni Kirikuküla sillani, Pirita jõgi suudmest kuni ristlõikeni laiuskraadil 59°27,864'N ja Purtse jõgi suudmest kuni 59°26,059'N laiuskraadini.

Väikelaev – veesõiduk kogupikkusega 2,5–24 meetrit (näiteks paat, purjejaht, kaater), mida kasutatakse vaba aja veetmiseks või sportimiseks. Väikelaevana käsitatakse ka 2,5–24-meetrise kogupikkusega veesõidukit, millega korraldatakse tasu eest vabaajareise või mida renditakse vabaajareisideks, kui see veesõiduk ei vea üle 12 reisija (edaspidi väikelaev, millega korraldatakse tasu eest vabaajareise), ning veesõidukit, mida kasutatakse väikelaevajuhtide koolituseks. Väikelaevana ei käsitata võistlusspordiks ja treeninguteks kasutatavat spordialaliidu märgistatud veesõidukit (näiteks jett, purjelaud ja võistluspurjekas) ning primitiivse konstruktsiooniga veesõidukit (näiteks ruhi, ruup, süst, kanuu ja vesijalgratas).

Piiriveekogu on veekogu (jõgi, järv või tehisveekogu), mida mööda kulgeb riigipiir (riigipiiri seadus). Tutvu piirirežiimi eeskirjaga enne Narva jõe, Peipsi järvele ja Lämmijärvele minekut. Territoriaalmeri piirid on määratud merealapiiride seadusega.

Kohalik rannasõit – meresõit Eesti rannikulähedastes vetes kuni 20 meremiili kaugusel kaldast, kuid mitte väljaspool Eesti merealasiid.

Eesti merealade üldkasutatavatel veeteedel ja laevatatavatel sisevetel reguleerib väikelaevade liiklemist **meresõiduohutuse seadus ja laevatatavatel sisevetel liiklemise kord**. Muudel sisevetel ja avalikel veekogudel liiklemist reguleerib veeseadus ning kohalike maa- ja omavalitsuste määrused.

VEESÕIDUKIT OSTES

- **Uut veesõidukit** ostes pööra peale sobivuse ja välimuse tähelepanu ka sellele, et paat oleks varustatud CE-tähisega valmistajasildil ja identifitseerimisnumbri ehk WIN-koodiga ning vastavusdeklaratsiooniga, mis kinnitavad, et alus vastab kehtivatele ohutusalastele, tervishoiualastele, keskkonnakaitsealastele ja tarbijakaitsealastele nõuetele. Lisaks peab kasutusjuhendis olema kindlasti eestikeelne teave vähemalt kasutamise ja ohtude vältimise kohta.
- Valmistajasildil peavad kindlasti olema märgitud väikelaeva konstruktsiooni kategooria, lubatud mootori võimsus, max kandevõime, inimeste arv ja pagasi kaal.
Väikelaeva konstruktsioonikategooriad on:
A – projekteeritud sõitmiseks tuule tugevusega, mis võib ületada 8 palli (Beaufort'i skaala järgi) ning laine kõrgusega 4 m ja üle selle, kuid välja arvatud erakorralised, äärmuslikud tinfimused (orkaan, tornaado jne), **B** – projekteeritud sõitmiseks tuule tugevusega kuni 8 palli ning laine kõrgusega kuni 4 m, **C** – projekteeritud sõitmiseks tuule tugevusega kuni 6 palli ning laine kõrgusega kuni 2 m, **D** – projekteeritud sõitmiseks tuule tugevusega kuni 4 palli ning laine kõrgusega kuni 0,3 m, kusjuures üksikute lainete kõrgus võib olla kuni 0,5 m.
- Valmistajasilt paigaldatakse tavaliselt paadi ahtripeedli siseküljele või juhtimiskoha lähedale nähtavale kohale. WIN-kood on kinnitatud, vormitud või graveeritud paadi ahtriosa välisküljele, 20 cm allapoole tekijoont.
- **Kasutatud veesõidukit** ostes veendu, et see oleks heas tehnilises korras ja mere-sõidukõlblik ning kas dokumentatsioon on olemas. Väikelaeva Euroopa Liidu turule laskmisel kehtivad ühenduse ühtlustatud õiguakti (direktiiv 2013/53EL) nõuded. Vähimagi kahtluse korral konsulteeeri valdkonna turujärelevalveasutuse – Transpordiameti merendusteenistuse väikelaevade üksuse inspektoritega.
- Enne veesõiduki ümber ehitamist konsulteeeri spetsialistidega. Näiteks tekiehituse lisamine ja sisemootori vahetamine päramootori vastu muudab oluliselt aluse raskuskeset ja püstivust. Ainult enda tarbeks ehitatud paati ei või turule lasta (müüa) 5 aasta jooksul.
- **Registreeri** veesõiduk vastavas registris.
- Kui veesõiduk on registris, kanna registreerimisnumber mõlemale pardale või tekiehitisele mõlemale poole, paralleelselt pardajoonega, nähtavale kohale. Registreerimisnumbri kõrgus on 80–200 mm ja tähejoone paksus 1/7 registreerimisnumbri kõrgusest.
- Võimalike kahjude korvamiseks on soovitatav veesõiduk kindlustada.

Vajalikud dokumendid

- Väikelaeva **registreerimistunnistus**.
- Väikelaeva **juhtimisõigust tõendav dokument**, kui on nõutud. Veesõiduki, mille purjepind on kuni 25 m² või mootori võimsus kuni 25 kW, juhtimiseks ei nõuta

väikelaevajuhi tunnistust juhul, kui veesõiduk sõidab valgel ajal ja hea nähtavuse korral merel kuni 5 meremiili kaugusel rannast ja sisevetel kuni 9 kilomeetri kaugusel kaldast.

- Kui väikelaeva juhil on kaasas isikut tõendav dokument, ei ole Eesti piires Eestis väljastatud väikelaeva juhtimisõigust tõendava dokumendi kaasaskandmine kohustuslik.
- Meresidevahendit (VHF, MF, HF raadiojaama) võib väikelaeval kasutada isik, kes on läbinud vastava väljaõppe ja omab **raadiosideoperaatori tunnistust** (*General Operator's Certificate, GOC*) või **raadiosideoperaatori** (*Short Range Certificate, SRC*) **tunnistust**. Isikud, kes ei oma vastavat tunnistust, võivad raadiojaama sideks kasutada vaid hädaolukorras. Meresidevahendi kasutamiseks peab olema **veesõiduki raadioluba**, mille väljastab Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet.

ÜLEVAATUSTEST

Registreerimiseelne ülevaatus

Registreerimiseelset ülevaatuset väikelaevale tehakse Transpordiametis enne väikelaeva kandmist liiklusregistrisse.

Info Transpordiameti kodulehel <http://www.transpordiamet.ee>, kontakttelefon **620 1200**.

Riigilõivude kohta leiab infot riigilõivuseadusest: <https://www.riigiteataja.ee>.

Riigisisesel veesõiduki omaniku vahetusel ei ole ülevaatusete tegemine nõutav, kuid registris muudatuste tegemiseks tuleb liiklusregistrile esitada uue omaniku andmed.

Väikelaev, alla 12-meetrise kogupikkusega laev või jett tuleb registrist kustutada, kui see viiakse Eestist välja seoses omaniku vahetusega, veesõiduki uppumise, hävimise või kasutuskõlbmatuks muutumise tõttu.

Tehniline ülevaatus

Enne registreerimist liiklusregistrisse tuleb alla 12-meetrise kogupikkusega laevadele teha tehniline ülevaatus. Samuti tehakse alla 12-meetrise kogupikkusega laevadele korralist (iga-aastast) tehnilist ülevaatuset, kui see on nõutud. Tehnilist ülevaatuset teevad väikelaevade üksuse inspektorid üle Eesti. Veesõiduki võib ülevaatusetele tuua ise, kuid võib ka inspektori kohale kutsuda.

Enne väike- ja siseveelaevade ning alla 12-meetrise kogupikkusega laevade tehnilist ülevaatuset tasu riigilõiv vastavalt riigilõivuseadusele. Kui maksad riigilõivu (interneti) pangas, siis kirjuta seletuse reale laeva kirjeldav tunnus (registreerimisnumber, selle puudumisel WIN-kood või paadi tüüp). Tehnilisel ülevaatusel esita inspektorile riigilõivu tasumist tõendav kviitung või (interneti) panga väljatrükk. Ülevaatusete aeg lepi eelnevalt kokku väikelaevade osakonna kohaliku inspektoriga.

Ka veesõiduki konstruktsioonilise ümberehituse ja enda tarbeks ehitatud väikelaeva valmimise järel on vajalik tehniline ülevaatus Transpordiametis. Probleemide vältimiseks konsulteerige enne veesõiduki (üंबर)ehitamist valdkonna spetsialistidega.

ILM

Mereilmateadetega kursisolemine peaks olema harjumus ka siis, kui sinu veesõiduk on sadamas, lautrikohas või kaldavees. Mitme päeva prognoose teades on meresõidu ettevõtmine lihtsam. Merel olles tuleb lähiaja ilmaprognoose kuulata pidevalt, eriti juhul kui on oodata tormi ja äiksepilvi. Halva ilma korral oota enne merele minekut seni kuni ilmaolud muutuvad paremaks, ära hinda oma võimeid üle. Kui satud merel tormi kätte või udusse, otsi kiiresti ohutu koht, laevateedest eemal ning oota ilma paranemist.

Rahvusringhäälingu raadioprogrammides loetakse ilmateateid igal täistunnil pärast uudiseid. Rohkem teavet saab veebilehtedelt www.ilmateenistus.ee, www.ilm.ee, www.yr.no, www.foreca.fi, www.windguru.cz, www.windy.com jne. Infot saab ka helistades ilmateenistuse tasulisele telefonile **900 1032**.

Mereilmateadetes antakse nähtavuse tingimused, tuule kiirus ja laine kõrgus ning ka tugeva tuule (14–20 m/s) ja tormihoiatus (üle 21 m/s).

Tallinn Raadio töökanalite VHF 01, 03, 05, 07, 20, 26, 27 (ka sagedusel 1650 kHz) kaudu edastatakse ilmaprognoosi Läänemere ja Peipsi järve kohta kell 06:33 ja 15:33 kohaliku aja järgi (LT). Info on nii eesti kui inglise keeles. Eelteade edastatakse 16. kanalil (ja sagedusel 2182 kHz).

Navigatsiooni- ja ka tormihoiatused antakse Tallinn Raadio töökanalitel VHF 01, 03, 05, 07, 20, 26, 27 (ka sagedusel 3310 kHz) Läänemere ja Peipsi järve kohta maailmaegadel (UTC) 02:33, 06:33, 10:33, 14:33, 18:33, 22:33. Eelteade edastatakse 16. kanalil (ja sagedusel 2182 kHz).

Tormihoiatused lähevad eetrisse kohe peale vaikuseminuteid eelteatega 16. kanalil (ja sagedusel 2182 kHz).

Udus

- arvesta, et ka kerge udu ja vihm võivad maismaa jm orientiirid varjata mõne minutiga
- kasuta radaripeegeldit, kompassi ja GPS-i jälgi hoolikamalt
- kui kahtled enda oskustes, hoiu laevateest eemale või jää ohutus kohas ankrusse
- kui jõuad ootamatult udusse ja sul pole võimalik ankrusse jääda, märgi asukoht kohe kaardile, ära unusta sõiduteed pidevalt kaardile märkimast
- korralda täiendav vaatlus, kuula udusignaale ja anna neid ise.

Tormi eel

- kinnita lahtised asjad, anna täiendavad juhised meeskonnale ja reisijatele
- sulge kõik avaused ja luugid
- kontrolli pilsipumpa
- kasuta radaripeegeldit, kontrolli kajaloodi ja oma asukohta
- kontrolli varustust, pane ankur kasutamiseks valmis, tõmba aerud või mõla välja
- valmista ette ohutusvahendid enda parda külge kinnitamiseks, neid võib tormi arenedes vaja minna
- pane tormiankur valmis
- kui oled ranna lähedal, otsi lähim sadam või lahesopp, kuhu varjuda
- kui ohutult randa ei pääse, püsi avamerel, vajad triivimiseks ruumi
- jahil vähenda purjeid, vajadusel käivita mootor.

MAGNETKOMPASSI KASUTAMINE

Kompass on suuna määramise vahendiks visuaalsete orientiiride ja meremärkide puudumisel ning tõhusaks abiks udu või pimeduse korral.

Tuleb meeles pidada, et kompassinõel ei näita tõelise meridiaani suunda. Magnetkompassi näidule avaldab mõju Maa magnetismist põhjustatud magnetkalle e magnetdeklinatsioon (variatsioon) ja laeva raudosadest põhjustatud magnethälve e deviatsioon. Magnetkalde väärtuse ja selle aastase muutuse saame kaardilt, magnethälbe määramiseks tuleb koostada hälbetabel. Juhiseid tabeli koostamiseks leiab navigatsioonialastest õpikutest.

Navigatsioonikaartidel on tähistatud ka magneetiliste anomaaliate alad, mis võivad mõjutada kompassi. Paadis olevad metallesemad kallutavad samuti kompassinõela magnetmeridiaanist kõrvale nii, et ta näitab kompassimeridiaani suunda.

SUUNAMÄÄRAMINE

Suundi loetakse kraadides (°). Põhjakraadi tähistab 0°, lõuna suunas on kurss 180°. Kraade loetakse N-st päripäeva 0°, 1°,... 359° ja 360°/0°.

Suundi loetakse ka rumbides. 1 rumb = 1/32 ringkaarest e 11,25°. Rumbes loetakse N-st ja S-st E ja W suunas, kusjuures E-st, W-st ja neljandikrumbidest ka N ja S suunas.

Kuigi tänapäeval on põhilisteks navigatsioonivahenditeks elektroonilised vahendid, on hea teada hetke kompassi kurssi, mida läheb kindlasti vaja, kui elektrooniline seade peaks lakkama töötamast. Vaata ka joonist tagakaanel.

Kaardil määratakse suund ühest punktist teise nii, et kaardile asetatakse joonlaud ja ühendatakse need kaks punkti. Joonlaua peale asetatakse mall ja mõõdetakse nurk kaardi meridiaani ja kursi (sõidusuuna) vahel.

Beaufort'i skaala

Tuule tugevus pallides	Tuule nimetus	Tuule kiirus		Lainetus pallides	Tuule toime	Tuule toime merepinnale
		m/s	sõlme			
0	Tuuletus	0...0,2	Alla 1	0	Tuult ei ole tunda, lipp ripub liikumatult, suits tõuseb otse, lehed puudel ei liigu	Peegelsile merepind
1	Vaikne tuul	0,3...1,5	1...3	1	On tunda kergelt tuult, suits kaldub püstjoonest kõrvale, puulehed liiguvad	Säbaralainetus
2	Kerge tuul	1,6...3,3	4...6	2	On tunda pidevat tuult, lipp lehvib kergelt	Virvendus veepinnal, väikesed lained
3	Nõrk tuul	3,4...5,4	7...10	2	Lipp lehvib, suits kaldub tuule suunas, liiguvad puude nõrgemad oksad	Laineharjadel kohati vaht („jäneseid“)
4	Mõõdukas tuul	5,5...7,9	11...16	3	Lipp tõmbub tuules sirgu, tuul vilistab nõrgalt taglasel, puuoksad liiguvad	Väikestel lainetel vahuharjad
5	Värske tuul	8,0...10,7	17...21	4	Suured lipud lehvivad, puude tugevamad oksad liiguvad, tuul vilistab kõrvus	Kõik laineharjad vahus
6	Tugev tuul	10,8...13,8	22...27	5	Traadid undavad tuules	Tuul rebib laineharjadelt vahtu
7	Vali tuul	13,9...17,1	28...33	6	On kuulda tuule vilistamist kogu taglasel, vastutuult minna on raske, nõrgemad puud painduvad	Vallides laineharjad tuiskavad, veepinnal vahuribad
8	Vinge tuul	17,2...20,7	34...40	7	Vastutuult liikumine on raske, tugevad puud painduvad, nõrgemad oksad murduvad	Suurtel lainetel pikad vahuribad
9	Torm	20,8...24,4	41...47	7	Tuul liigutab kohalt erinevaid esemeid, võivad esineda kerged purustused	Merepind valdavalt vahuvaalge
10	Tugev torm	24,5...28,4	48...55	8	Taglas võib puruneda, nõrgemad puud kistakse juurtega välja	Kõrged murdlained vahus, õhk täis veepiisku, nähtavus piiratud
11	Maru	28,5...32,6	56...63	9	Suured purustused rannikul, võimalikud erinevad purustused laeval	Veepinnal paks vahukord, nähtavus halb
12	Raju	>32,7	>64	9	Võimalikud laastavad purustused	Meri keeb ja tuiskab

NAVIGATSIOONIKAARTIDEST

Navigatsioonikaart on igale laevasõitjale vältimatu abimees. Kanna hoolt, et kaart oleks alati varustatud värskema infoga ning ära unusta märkida ka viimase korrigeerimise kuupäeva.

Muudatustest navigatsioonikaartidel teatatakse kord kuus ilmuvas väljaandes „Teadaanded Meremeestele”. Vaata kodulehelt www.transpordiamet.ee, parandused leiad aadressilt: <http://www.transpordiamet.ee/NtM>.

Paberkaartide edasimüüjad ning käibelolevate navigatsioonikaartide ja kaardiatlaste nimekirja leiad aadressilt: <http://www.transpordiamet.ee/navigatsioonikaardid>.

Ka elektronkaarte tuleb uuendada. Ostuhetkel elektronkaartidel olev informatsioon aegub, sest nii info navigatsioonimärgistuse kui ka sügavuste kohta muutub pidevalt. Elektronkaardi uuenduste saamiseks tuleb pöörduda kaardi müüja poole.

Internetist leiad kaardirakenduse Nutimeri, mis kuvab andmeid erinevatest Transpordiameti andmekogudest reaajas uuendatud navigatsioonikaartide taustal: <http://gis.vta.ee/nutimeri>. Rakendus töötab ka kõikides nutiseadmetes. Rakenduses kuvatav navigatsiooniteave ning muud infokihid ei ole alla laetavad ning kasutatavad mereelektroonikaseadmetes, kuid sobivad hästi teie kasutuses olevate andmete kontrollimiseks. Heaks abiks on ka Transpordiameti navigatsioonihoiatuste rakendus <https://gis.vta.ee/navhoiatused>, mis annab veeliiklejatele olulist operatiivset infot ootamatute sündmuste või ohtude kohta merel või laevatatavate sisevetel.

MERESÕITJALE VAJALIKUD MÕÕTÜHIKUD

Pikkusühikuteks merel on **meremiil** = 1852 m (meridiaani kaareminuti pikkus) ja **kaabeltau** = 1/10 meremiili = 185,2 m.

Kiirusühikuks merel on **sõlm** = 1 meremiil/tunnis = 0,514 m/s.

(mere)miil - <i>(nautical) mile</i>	• 1 M = 1,852 km	• 1 km = 0,54 M
kaabeltau - <i>cable</i>	• 1 kbt = 0,1 M = 185,2 m	• 1 km = 5,4 kbt
(mere)süld - <i>fathom</i>	• 1 süld = 6 jalga = 1,8288 m	• 1 m = 0,5468 sülda
jalg - <i>foot</i> (mitmuses: <i>feet</i>)	• 1 jalg = 0,3048 m	• 1 m = 3,28 jalga
toll - <i>inch</i>	• 1 toll = 2,54 cm	• 1 cm = 0,3937 tolli
hobujõud - <i>horse power</i>	• 1 hj = 0,736 kW	• 1 kW = 1,36 hj

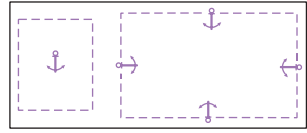
Olulisemad leppemärgid

Sadamasild, maabumissild

Jahisadam

Ankruala

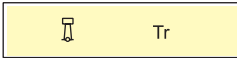
Korsten

Vrakk, ulatub veest välja

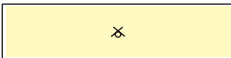
Takistus või oht teadmata sügavusel

Torn

Ohtlik vrakk, teadmata sügavusel

Tuulik

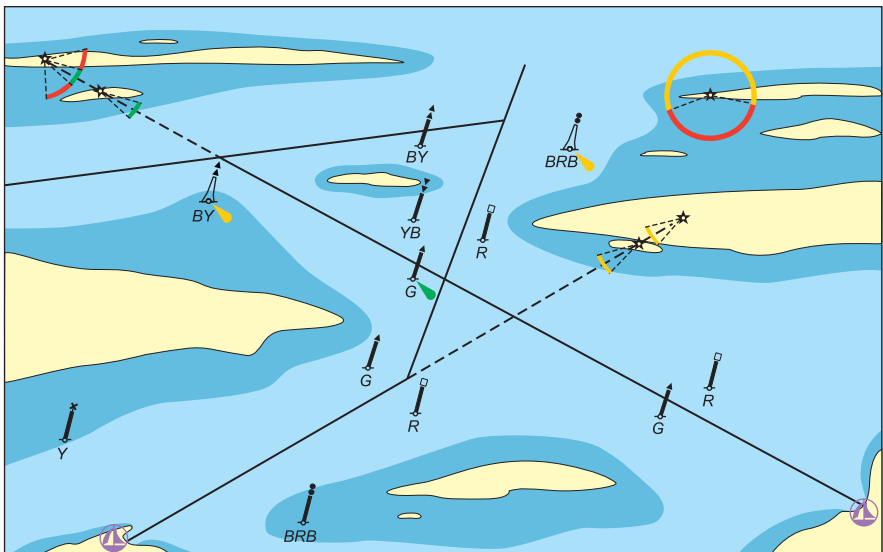

Vrakk, näidatud sügavusega

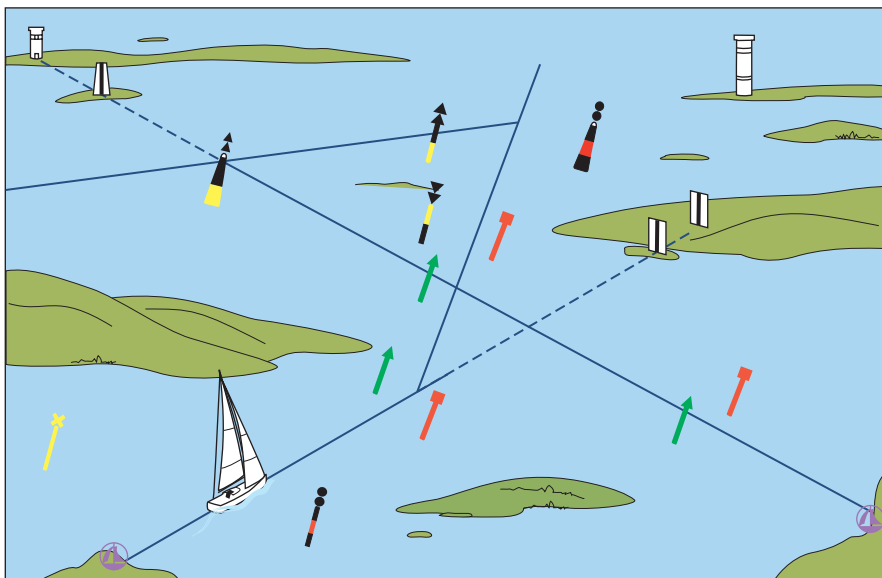

Veealune kaabel

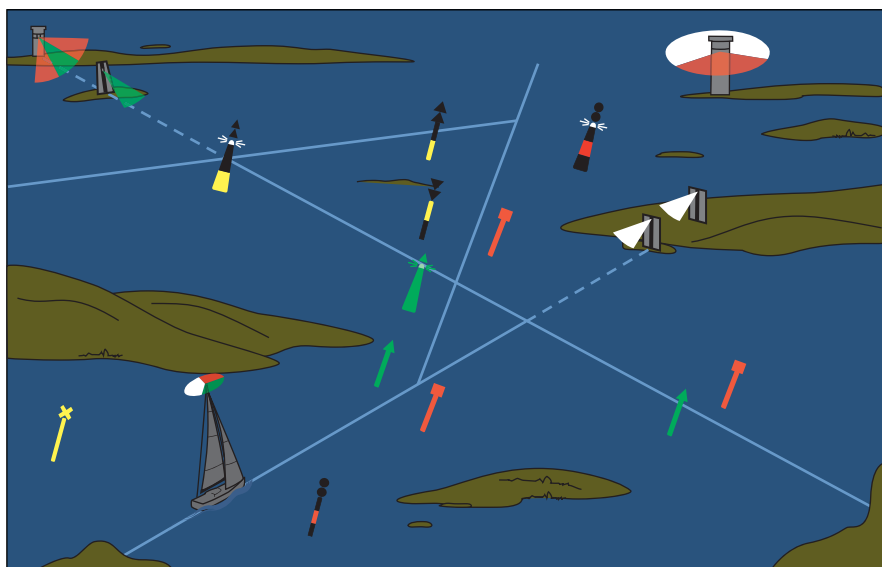
Laevateed kaardil

Laevateed looduses päeval

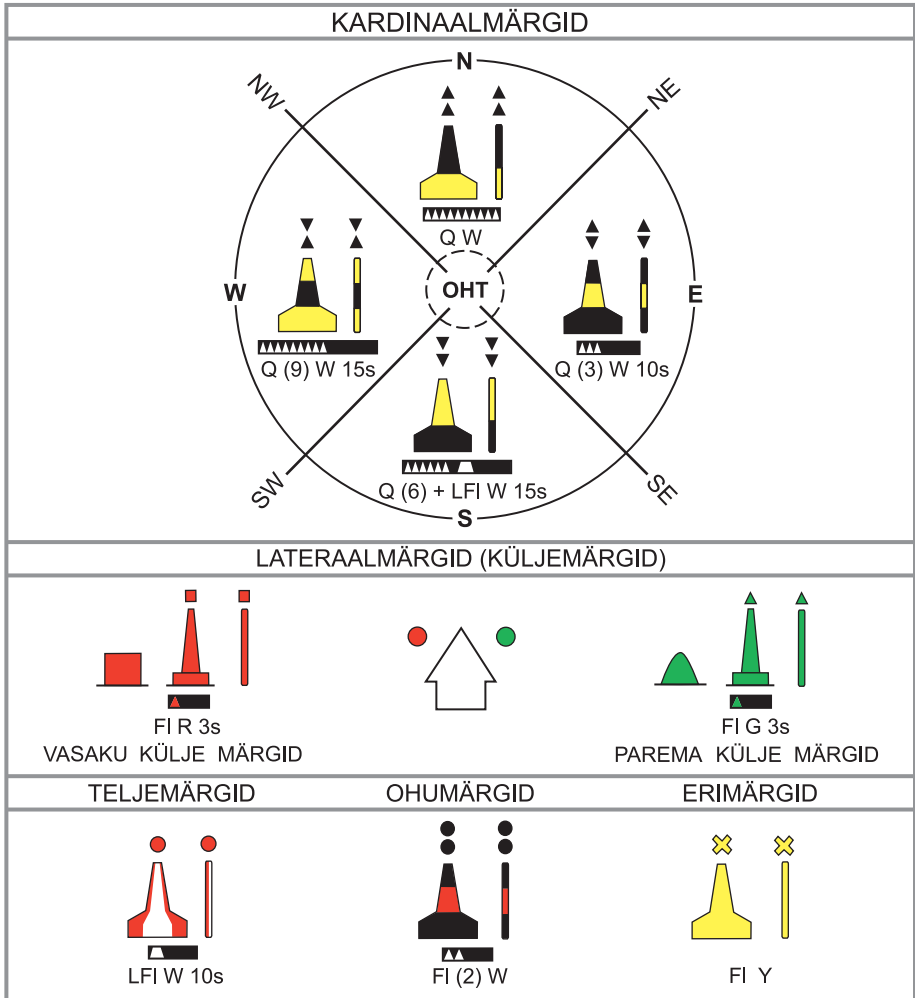

Laevateed looduses öösel

POID JA TOODRID

Laevateel olevad madalad, laevavrakid jt takistused märgistatakse kardinaalsüsteemis (ilmakaarte järgi) poide ja toodritega. Poidel võivad olla ka tuled. Laevatee märgistamiseks kasutatakse ka lateraalsüsteemi (külje)poisid ja -toodreid (nt paremkülje tulepoi, vasakkülje tooder). Kardinaalsüsteemi poid ja toodrid näitavad takistusest möödumiseks ohutut poolt. Küljepoid ja -toodrid näitavad külgi mere poolt ranniku poole.

Lateraalsüsteemi märgistuse erinevus laevatatavatel jõgedel

Jõgedel paigaldatakse tähised vastavalt kalda nimetusele: parema kalda poole jääv oht tähistatakse punase ja vasaku kalda poolne roheline poi või toodriga. Kalda nimetus määratakse seistes näoga pärivoolu: paremale jääb parem ja vasakule vasak kallas.

TULED MEREMÄRKIDEL

F		Püsituli - Fixed light
Oc		Varjutav tuli - Occulting light
Iso		Võrdfaasne tuli - Isophase light
Fl		Plinktuli - Flashing light
LFl		Pikk plinktuli - Long-flashing light
Fl (3)		Koguplinktuli - Group flashing light
Q		Sage plinktuli - Quick flashing light
Q (3)		Sage koguplinktuli - Group quick flashing light

TULED JA MÄRGID LAEVADEL JA PAATIDEL

Väikelaev käigus, kasutab jõuajamit

Laeval pikkusega vähem kui 12 m võib ringtuli olla ahtri- ja topitule asemel

Laeval pikkusega vähem kui 20 m võivad pardatuled olla kõrvuti ühes laternas

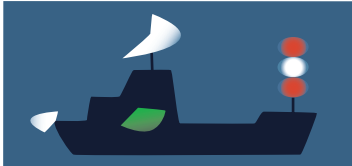
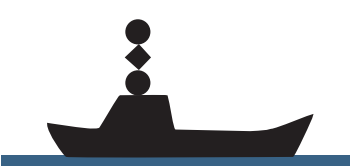

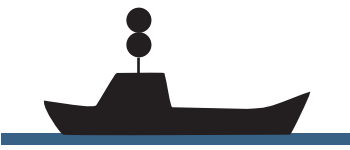
Mootorpaat, pikkus vähem kui 7 m, kiirusega kuni 7 sõlme

Sõudepaat (puuduvad jõuajam ja puri), näitamiseks valmis valge tuli

Kasutab jõuajamit, lahknemisel ei ole purjelaeva õigusi

	Purjelaev	
Käigus		Pikkus 7 m või enam, lubatud eristustuled masti tipus
		
Pikkus 7 m või enam, kuid vähem kui 20 m, lubatud ühitatud tuled		Pikkusega vähem kui 7 m, näitamiseks valmis valge tuli
	Jõuajamiga laev	
Pikkus vähem kui 50 m, käigus		Pikkus 50 m või enam, käigus
	Laev madalal/karil	
Pikkus 50 m või enam		Päeval
	Piiratud juhitavusega laev	
Pikkus vähem kui 50 m, käigus		Päeval
	Juhitavuse kaotanud laev	
Käigus		Päeval

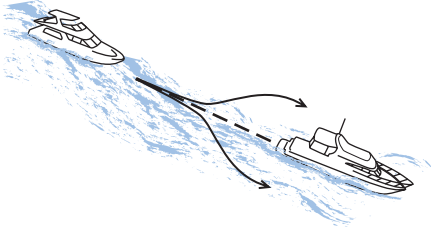
	<p>Laev ankrus</p>	
<p>Pikkus vähem kui 50 m</p>		<p>Päeval</p>
	<p>Kalapüügiga tegelev laev</p>	
<p>Kasutab muud püügivahendit peale traali, pikkus vähem kui 50 m, püügivahend ulatub laevast eemale vähem kui 150 m, käigus</p>		<p>Kasutab traali, pikkus vähem kui 50 m, käigus</p>
		
		<p>Päeval, püügivahend ulatub laevast eemale vähem kui 150 m</p>
	<p>Allveetöid tegev laev</p>	
<p>Päeval</p>		
	<p>Süvendustöid tegev laev</p>	
<p>Pikkus 50 m või enam, 2 rohelist ringtuld püstsirgel näitavad möödumiseks ohutut parrast, käigus</p>		<p>2 rombi püstsirgel näitavad möödumiseks ohutut parrast</p>
	<p>Pukseerimisega tegelev laev</p>	
<p>Pikkus vähem kui 50 m, puksiirkaravani pikkus vähem kui 200 m</p>		

Miinitõrjetöid tegev laev peab lisaks reeglis 23 jõuajamiga laeva jaoks ettenähtud tuledele või reeglis 30 ankrus oleva laeva jaoks ettenähtud tuledele või märgile kandma kolme rohelist ringtuld või kolme kera. Üks nimetatud tuledest või märgidest peab olema eesmastitopi lähedal ja üks eesmastitopi kummaski otsas. Nimetatud tuled või märgid näitavad, et teisel laeval on ohtlik tulla miinitõrjetöid tegevale laevale lähemale kui 1000 meetrit.

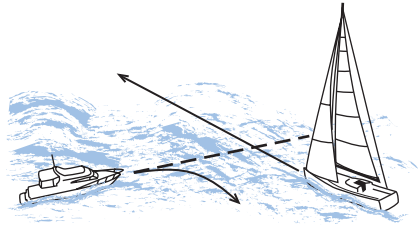
PÕHILISED TEEANDMISE REEGLID

Et liikuda sujuvalt ja teistele ebameeldivusi põhjustamata, on vaja tunda teeandmise reegleid (merel – Rahvusvahelist laevakokkupõrgete vältimise eeskirja ning sisevetel – Laevatatavatel sisevetel liiklemise korda).

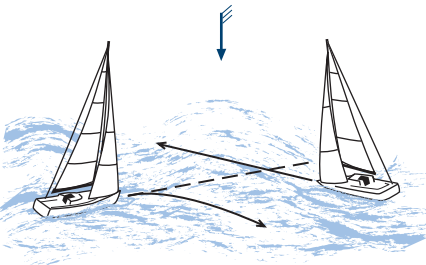
LKVE-72 reegli 10(j) järgi alla 20 m pikkune laev või purjelaev ei tohi takistada sõidurada kasutava jõuajamiga laeva ohutut liikumist. Lahknemised toimuvad samuti LKVE-72 järgi, aga hea meretava kohaselt annab teed see, kel seda lihtsam teha. Väikelaeval on kitsustes lihtsam teed anda kui suurtel laevadel.

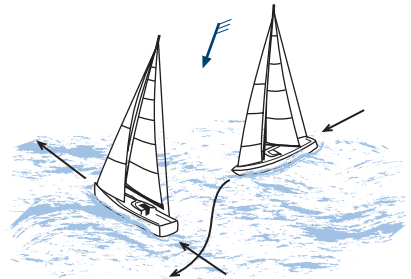
Möödasõitev paat annab teed möödasõidetavale

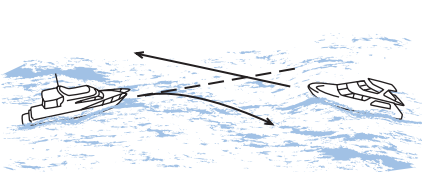
Mootorpaat annab teed purjelaevale, kui purjelaeval ei ole näha tulesid või koonust näitamaks mootori kasutamist

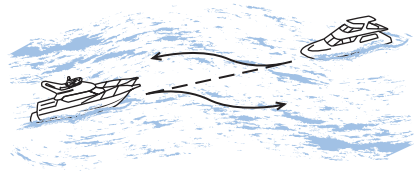
Vasakul halsil purjelaev annab teed paremal halsil purjelaevale

Samal halsil pealtnuule purjetav jaht annab teed altnuule purjetavale jahile

Kes näeb teist tulemas paremalt, annab teed

Otse teineteisele vastu liikuvad veesõidukid annavad teed pöördega paremale

LIIKLUSEST TALLINNA LAHEL

Liikluseraldusskeemi (LES) on kehtestatud rahvusvahelisi nõudeid järgides. Tallinna lahel on ära jagatud laevade liiklemisalad: liikluseraldusskeem ja rannasõiduala. Skeemil on vastassuunalised sõidurajad, et sadamasse sisenevad ja sealt väljuvad laevad saaksid üksteisest ohutult mööduda. Sõiduradasid eraldab teljepoidega märgistatud liikluseraldusala või -joon.

Liikluseraldusskeemi kasutaja peab hoiduma oma sõidurajale. Liikluseraldusskeemi ja Viimsi poolsaare vahel on väike- ja kalalaevadele ning selle piirkonna sadamatesse sõitvatele laevadele mõeldud rannasõiduala. Muud laevad peavad sellest kõrvale hoiduma, kui tegu pole hädajuhtumiga. Väikelaevadel soovitatakse hoiduda sõiduraja paremasse serva või kulgeda väljaspool liikluseraldusskeemi (kui süvis lubab), seal on ka manööverdamine vabam.

LES-i ületav laev ja väikelaev ei tohi segada sellel üldsuunas liiklevaid laevu. Kui ületatakse liikluseraldusskeemi, tuleb seda teha kiiresti ning viibida sellel võimalikult lühikest aega. Laevakokkupõrgete vältimise eeskirja (LKVE) 10. reegli järgi tuleb sõiduradu ületada võimalikult risti. Veesõiduki pikitelg (laeva kere) peab LES-i ületuse ajal olema sõidurajaga risti, et seal liikuvatel laevadel oleks visuaalsel vaatlusel ületaja kavatsused üheselt mõistetavad. LES-i ületamine diagonaalis on lubamatu ka siis, kui teisi laevu lähedal ei ole (kiiralaevad võivad ilmuda vaid mõne minuti jooksul).

Omavahelised lahknemised liikluseraldusskeemis toimuvad LKVE üldiste reeglite alusel nagu avamerelgi. Parim lahknemismanööver on selgelt mõistetav kursimuutus.

Kuna rannasõiduala ja liikluseraldusskeem ei ole poidega eraldatud, kontrolli navigatsioonikaardi ja GPS-i abil, kas oled parajasti sõidurajal, rannasõidualas, nendevahelel liikluseraldusalal või -joonel.

Laevaliiklust Soome lahel – sealhulgas ka Tallinna lahel – jälgitakse ja juhitakse VTS-keskusest. Kuigi väikelaevadel ei ole ettekandekohustust VTS-keskusele, samuti ei pea neil olema AIS-aparaatuuri, on väikelaevadele siiski soovituslik VTS-keskust oma liikumisest teavitada, eriti pimedal ajal ja halva nähtavusega. Seda tehakse VTS-alasse sisenedes või selle piiridesse jäävast sadamast väljumisel, teatades VTS-keskusele (VHF kanal 13, kutsung TALLINN VTS) oma asukoht ja planeeritud marsruut. Nii tagate ennekõike oma aluse turvalisuse.

VTS-operaatoritega suhtlemiseks on **kanal 13**, kutsung **Tallinn VTS**, või helistades häiretelefonile – **6 205 665**.

Transpordiameti kodulehelt **www.transpordiamet.ee** leiad infolehe Tallinna lahel liiklemise kohta.

VÄIKELAEVAJUHI VASTUTUS JA REISI PLANEERIMINE

- Väikelaevaga merel liigeldes peab väikelaeva juht täitma ohutu meresõidu reegleid ja laevatatavatel sisevetel liigeldes laevatatavatel sisevetel liiklemise korra nõudeid.
- Väikelaeva mere- ja sõidukõlblikkuse ning tehnilise korrasoleku eest vastutab väikelaeva omanik. Väikelaeva nõuetekohase varustatuse eest vastutavad väikelaeva juht ja omanik.
- Hinda, kas oled eelseisva reisi jaoks piisavalt kogenud, algaja laevajuhina võta kaasa kogenud meremehed.
- Valmistu reisiks põhjalikult. Ole eelseisvast reisipiirkonnast hästi informeeritud ning hangi vajalikud navigatsioonikaardid ja raamatud. Ära tee liiga pingelist ajakava, merel võib alati ette tulla ootamatuid olukordi ja viivitusi. Teekonda planeerides selgita välja lähimad kohad, kuhu häda korral silduda, randuda või ankrusse jääda ning kohad, kus võimalik kütust juurde võtta. Alati olgu kaasas kanister lisakütusega, et kütusetanki tühjenedes jõuaksid vähemalt lähima rannikuni.
- Vajadusel informeeri reisist kohalikku piirivalvekordonit või -punkti, Tallinna lähedal VTS-keskust. Pika reisi eel on soovitatav teha nimekiri pardalviibijatest ja jätta see sadamasse või piirivalvuritele.
- Varu piisavalt kütust, vett ja toitu.
- Lisaks kohustuslikule päästevarustusele võta kaasa aerud või möla, nuga, kinnitusotsad ja vendrid. Kaasas võiksid olla ka soojad riided ja kuum jook termosega, vajadusel päikesekreem.
- Paiguta varustus ettenähtud kohtadesse ja võimalusel kinnita. Jaota lasti kaal ühtlaselt. Ära võta kaasa üleaaruseid asju.
- Vastutad ka reisijate eest, ära võta pardale rohkem inimesi kui lubatud. Tutvusta individuaalsete päästevahendite ja muu vajaliku varustuse asukohta ja kasutamist.
- Määra endale kogenud asendaja, kes võtab juhtimise üle, kui sinuga peaks midagi juhtuma. Vajadusel jaga kohustused ka teistele.
- Kui pardal on lapsed, ära jäta neid valveta.
- Ole kursis ilmaprognooside ja navigatsioonihoiatustega.
- Raadiosidet võid kasutada häda korral abi väljakutsumiseks, muuks otstarbeks vaid siis, kui oled läbinud raadiooperaatori kursuse.
- Kui saad teada, et mingil põhjusel on merepääste saadetud sind otsima, teata esimesel võimalusel oma asukohast ja olukorrast operatiivinformatsiooni- ja mereseirekeskusele.
- Ole kaine ja ära võta joobes isikuid pardale.

Varguste vältimiseks:

- hoia veesõidukit valvega sadamas, võta teiseldatav varustus kaasa
- valmista paadi kinnitamiseks kaile või randa korralik kinnitus või välista mootori käivitamise võimalus
- talvehoidu paigutamisel võta maha kõik eemaldatavad esemed ja seadmed, lukusta panipaigad
- päramootorile lisa täiendav kinnitus, võimalusel võta mootor kaasa
- igaks juhuks märgi üles mootori ja varustuse tunnus- või tehase number, fotografeeri veesõidukit ja mootorit
- kindlusta veesõiduk varguse korvamiseks
- veesõiduki võib varustada ärandamisvastaste seadmetega

Tutvu järgmiste õigusaktidega:

- Meresõiduohutuse seadus
- Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (MKM) määrus „Nõuded väikelaeva varustusele ning väikelaeva kategooriad vastavalt väikelaeva konstruktsioonile, samuti sellise väikelaeva ohutusnõuded, millega korraldatakse tasu eest vabaajareise“
- Veeseadus
- Küllastada plaanitavate sadamate eeskirjad
- Majandus- ja taristuministri määrus „Väikelaevajuhi teadmiste ja oskuste ning väljaõppe nõuded, eksamineerimise, tunnistuse taotlemise ja väljastamise kord ning tunnistuse vorm“
- MKM-i määrus „Jeti ohutu kasutamise ja jetijuhi ettevalmistamise nõuded ning jetijuhi tunnistuse vorm“
- MKM-i määrus „Väikelaeva, alla 12-meetrise kogupikkusega laeva ja jeti registreerimise eeskiri“
- MKM-i määrus „Laevatatavatel sisevetel liiklemise kord“

Meresõit välisriikidesse:

Eesti ühines 2007. aasta detsembris Schengeni viisaruumiga, seega ei pea väikelaevajuht Schengeni sisesel liikumisel piirivalvet teavitama, kuid piirivalvel ja politseil on õigus dokumente kontrollida. Veesõiduki sisenemisel Schengeni viisaruumi ning ka viisaruumist väljumisel tuleb piiripunktis läbida dokumendikontroll. Enne välisriiki reisimist pöördu sihtriigi välisesindusse ja täpsusta väikelaevade piiriprotseduure.

Täpsemalt Politsei- ja Piirivalveameti kodulehel www.politsei.ee.

RANDOMINE JA SILDUMINE

- Randumiseks ja sildumiseks valmistu juba sõidu ajal, jaga veesõidukil viibijatele ülesanded ja informeer, kuidas randumine või sildumine toimub. Valmista ette kinnitusotsad, ankur koos ankrutsaga ja vajadusel viskeliin.
- Randumiskohale lähenedes lase ankur ahtrist vette ja hoia ankruts pingul.
- Rannale lähenedes kasuta aeglast käiku, kui hoog suur, pidurda käiguga.
- Kui vööriots on kaldal kinnitatud, pinguta ka ankrutsa. Pikema peatuse korral või kui ilm peaks muutuma, vea veesõiduk vööriotsa järele andes ja ankrutsast tõmmates kaldast eemale. Vajadusel jää reidile ankrusse.
- Leia maamärk või muud visuaalsed orientiirid, mille vaatluse järgi saad ankrupidamist kontrollida.
- Hea ankrupaik on tuule ja lainetuse eest kaitstud ning piisava sügavusega. Arvesta, et ilmaolud võivad muutuda.
- Randumisel arvesta, et põhi võib olla ebatasane ja kivid libedad. Vette astudes ole ettevaatlik.

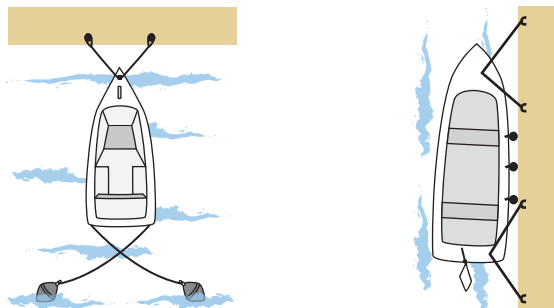
RANNIKUL JA VÄIKESAAREL

- Tutvu sihtkoha piirangute ja looduskaitse eeskirjadega.
- Looduslikud ja asustamata paigad säilivad paremini, kui käitud loodushoidlikult.
- Kaasa võetud lemmikloomad tuleb kinni hoida.
- Asustuse läheduses püüa kohalikke võimalikult vähe häirida.
- Laagrisse võib jääda vaid maavaldaja loal.
- Ära jäta oma veesõidukit valveta. Vajadusel määra reisi osalistele vahiajad.
- Lõket tohib teha vaid selleks ettenähtud kohtades.
- Kui kaldal pole prügimahutit, võta praht kaasa.
- Ära jäta lapsi omapead. Ka madalas vees liikumisel ei ole päästevest lapse seljas üleliigne.

PAADI KINNITAMINE KAI KÜLGE

Arvestada tuleb tuule suunda ja tugevust ning veetaseme võimalikku kõikumist (vaata jooniseid).

Paadi kinnitustotteks sobivad polüpropüleen- ja polüesterotsad, ankrutotteks – punutud polüester- või polüamiidotsad. Parem on ankrutsa ja ankru vahele kinnitada 1-1,5 m ankruketti.

ANKRUD JA ANKRUOTSAD

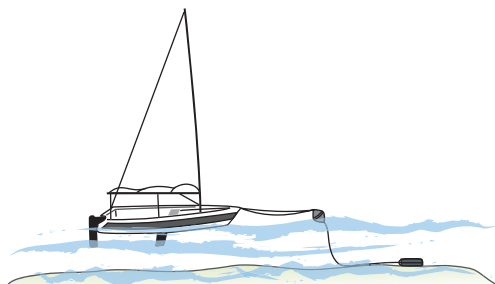
Ankru kaal (kg) = paadi pikkus (m) + paadi laius (m) + paadi kaal (t). Vajalik ankrupidavus saavutatakse, kui ankru otsa on viiratud vähemalt 4–5 veesügavust.

Ankur ja ankruts peavad tagama veesõiduki ohutu ankrusseismise. Lisa võimalusel ankrupoi, et ankru ja ankrutsa asukoht oleks ka teistele teada.

PAADI KINNITAMINE POILE

paadi kaal (t)   poi ankru kaal (kg)

0,5	200
2,0	300
4,0	600

KUI OLED ÜLE PARDA KUKKUNUD

Kõige olulisem on **säilitada rahu** ja pidada silmsidet veesõiduki või mõne ujuva objektiga. Kui päästjad on lähedal, siis püsi paigal, katsu mõnest ujuvast asjast kinni hoida ja oota päästjate lähenemist. Pea meeles, et sind hakatakse otsima sealt, kus sa vette kukkusid! Püsi „looteasendis” – suru end vastu päästevesti ja tõmbu kõssi.

Kui ümberläänud või uppunud veesõidukile loota ei saa, siis ära hakka kohe kalda poole ujuma, mõtle hästi läbi, mida teha. Kui sul on kaasas mobiiltelefon ja see ei ole veest kahjustada saanud, siis kutsu kiiresti abi.

Rabele võimalikult vähe, sest vees kaotab keha 20 korda kiiremini kehasoojust kui õhus. Energia säilitamiseks väldi liigseid liigutusi, vähenda kaitseta keha pinda.

Veesolijad hoidku üksteise lähedale. See annab kõigile kindlust, võimaldab vastastikkude abi osutada ja lihtsustab abivajajate leidmist ning päästmist. Pinnal püsimiseks kasuta kõiki ujuvaid esemeid nagu aerud, põhjalauad jne.

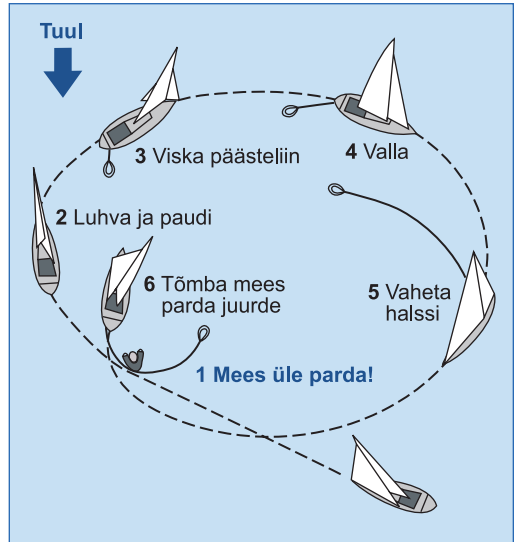
„looteasend”

Uppuja päästmine

Uppuja päästmine päästeliiniga

UPPUJA PÄÄSTMINE

Päästmisel on tähtis **kiire tegutsemine**:

- Esimesena õnnetuse märkaja hõikab kõva häälega „**inimene üle parda**”, ning tegutsema hakkavad kõik paadisolijad vastavalt käskudele või kokkulepitule.
- Roolimees pööraku veesõiduki achter koheselt kukkujast eemale.
- Paadist heidetakse (otsaga) päästerõngas või mõni muu ujuv ese, olenemata sellest, kas üle parda kukkunul on seljas päästevest või mitte.
- Üks veesõidukil viibijatest olgu ainult selleks, et uppujat silmas pidada ja käega tema poole näidata, sest muidu võib uppuja muu tegevuse käigus silmist kaduda.
- Tee kindlaks paadi asukoht, võimalusel vajuta GPS-seadmel nuppu MOB (*man overboard*). Täpne vettekukkumiskoht aitab pimedas või udus kiiresti ning täpselt uppuja juurde naasta, arvestada tuleb ka triivi.
- Uppujale lähenedes viska ots või liin, et ta veesõiduki lähedale jääks.
- Kui selgub, et päästetav on teadvuse kaotanud või ei saa ise pardale, siis peab keegi lisaks vette hüppama (unustamata päästevesti ja kinnitusotsa), et teda aidata.

Kui liigid **jahiga**, püüa see juhtida hädasolija juurde nii, et päästetav jääb jahist pealtnuule ja liigu päästetava kõrvale. Mootorjahiga purjetades käivita võimalusel kiiresti mootor ning purjesid alla lastes juhi jaht päästetava juurde. Hädasolija aidatakse pardale jahi keskkohast või ahtrist. Päästetavale lähenedes lülita õigel ajal kõik välja. Hea, kui on olemas redel ning päästevõrk (*rescue net*).

Väiksemast paadist vettekukkunu tuleb pardale tagasi aidata paadi ahtrist, kuna küljelt paati aitamisel võib see ümber minna. Vajadusel olgu keegi vastukaaluks, üksi teist pardale aidates ole paadis kõhuli.

Tormise ilmaga on hättasattunud väga raske pardale saada, praktika on näidanud, et veesolija päästmine sõltub oluliselt veesõiduki omadustest – suurusest, juhitavusest väikestel kiirustel, tuuletriivist, parda kõrgusest, on mootor või pole jne. Arvestada tuleb seda, et päästetava pardale võtmise oleks võimalikult ohutu, päästealuse alla sattumata, sõukruvi puutumata või ahtriga pihta löömata. Kui sellega mitte arvestada, võib seni teadvusel olev inimene lisaks ka tõsise vigastuse saada või hoopis teadvuse kaotada.

Inimese päästmist tuleb harjutada hea ilmaga, et tormis, pimedas ja udus sujuks kogu päästetegevus lodusalt. Jaga meeskonnaliikmetele ülesanded.

Harjuta „inimene üle parda“ olukorda suvel ja rahulikes tingimustes!

VARUSTUSEST

Veesõiduki varustus sõltub sõidupiirkonnast ja -ajast, väikelaevad varustatakse vastavalt kategoriale. Nõuded varustusele leiad Riigi Teatajast (www.riigiteataja.ee).

Kompass

Kompass on igal juhul vajalik (ka kohustuslik), väiksema paadiga koduveses sõites piisab tavalisest käsikompassist.

Päästevahendid

Iga veesõidukil viibija jaoks olgu individuaalsed päästevahendid.

Lisaks varusta veesõiduk päästerõnga ja -linguga, mida kasutatakse mees üle parda olukorras või veesolija abistamiseks. **Päästerõngas** või päästeling varusta otsaga, mis viskajale kätte jääb, et hädaline parda äärde tõmmata. **Päästeling** on hobuserauakuju-line päästevahend, mis asendab päästerõngast.

Tulekustutusvahendid

Tulekustutusvahenditeks on **tulekustutustekk** (tulekustutusvaip) ja tulekustuti.

Otsad

Otsi kasutatakse mitmel otstarbel, eelkõige sildumiseks. Otsi olgu nii palju, et vajadusel jaguks ka pukseerimiseks. Väikelaeva pukseerimisotsa pikkus on vähemalt kolm väikelaeva pikkust.

Ankur

Kõikidel väikelaevadel on vajalik **ankur** koos otsaga, suurematel veesõidukitel lisaks ka varuankur.

Heliseade

Kõikidel veesõidukitel peab olema **udupasun** või muu **heliseade**, millega halva nähtavuse korral endast märku anda, vajadusel abi kutsuda või tähelepanu osutada.

Navigeerimisvahendid

Navigeerimisvahendid on **kaardiplotter** ja **navigatsioonikaardid** koos **kaarditöövahenditega**. Elektronkaardi olemasolul plotteris võta siiski paberkaart ja kaarditöövahendid kaasa, see on vajalik info võrdlemiseks ja varuvariandiks.

Muu varustus

Radaripeegeldi abil on radarivaatlejal väiksemat veesõidukit lihtsam avastada. Väiksemate aluste jaoks on olemas spetsiaalsed (kokkupandavad) peegeldid, mille kasutamine halva nähtavuse korral, pimedas või udus on hädavajalik.

Veekindel **taskulamp** peab kaasas olema ka siis, kui veele ei plaanita jääda hilisõhtuks või ööseks – kunagi ei ole võimalik ette näha kõiki sündmusi ja olusid, mille tõttu reis võib soovitud pikemaks venida. Ära unusta ka veekindlas pakendis varupatareid.

Hädasignaali edastamiseks on **punased säratuled** (tõrvikud) ja **langevarjuraketid**. Neid hoia veekindlas pakendis. Säratuled põlevad käeshoidmisel. Ära kasuta pärast valmistaja poolt näidatud tähtaega, sest see on eluolukordlik.

Triivankur peab olema vastavuses veesõiduki suurusega. Triivankru abil hoitakse veesõidukit lainetega risti, kui alus on muutunud juhitamatuks.

Jäätmekogumisvahenditeks on prügikast või -kott. **Hauskar** või pilsipump on vajalik liigvee üle parda heitmiseks.

Lisavarustuse valikul on abiks hea merepraktika järgimine ja võimalike ohtudega arvestamine. Kunagi ei ole üleaarused **käsi-GPS**, **viskeliin** (pikkusega vähemalt 15 m), **pootshaak**, **binokkel**, **kajalood** (sügavuse mõõtmiseks), **esmaabi- ja avariivarustus**, **tööriistad**, **nuga**, **vendrid**, **aerud**, jahtidel taglaste ja purjede varu, tagavaraseeklid, -talrepid jms.

Võta kaasa ka mootori, navigatsiooni- ja lisaseadmete **kasutusjuhendid**. Väikelaeva varustus peab olema heas korras ja hõlpsasti kättesaadav.

Päästevestidest

Lõbusõidule või kalale minnes kanna päästevesti. Tänapäevased päästevestid harrastusmeresõitjatele on mugavad ega sega veesõidukil liikumist. Kandejõud 100 njuutonit (N) tähendab, et objekti või isiku pinnal hoidmiseks rakendatakse tõstejõudu 10 N ühe kilogrammi kohta.

Päästevestide kolm põhikategooriat vastavalt kandejõu suurenemisele on - 100 N, 150 N ja 275 N. Päästevest hoiab vee peal ka inimest, kes ei oska ujuda ja tagab abivajaja pinnalpüsimise vähemalt 24 tundi ning on varustatud helkurribade ja vilega.

Päästevest tuleb valida õige suurusega, vastavalt oma kaalule. Näiteks laste jaoks on need kaaluvahemikes 10-20 kg, 20-30 kg ja 30-40 kg. Täiskasvanute kõige suurem vest on 90+ kg. Paukvestid on inimesele kaaluga 40 kg ja enam.

Ujuvest kandejõuga 50 N on mõeldud vaid lühiajaliseks veesviibimiseks, eeldusel, et pärast vettekukkumist aidatakse inimene kiiresti veesõidukile või kaldale. Ujuvestil puudub krae, mis toetaks vettekukkunu pead vee peal, selle kandja peab pääsemiseni olema võimeline end ise pinnal hoidma. Ujuvestiga saab vees olla vaid püstiasendis, teadvuse kaotusel vajub inimese pea vee alla ja ta ei saa hingata.

Kui hoolid endast ja oma lähedastest, siis kasuta veel viibides päästevesti. Selgita ka lastele päästevesti vajalikkust ja õpeta selle selga panemist.

NB! Nn paukvestide puhul tutvu kindlasti kasutusjuhendiga, mis peab iga vestiga kaasas olema. Pööra tähelepanu ka sellele, kuidas see vest töötab, kas on automaatne või manuaalne ja kuidas on vesti kasutajal võimalik liigset õhku välja lasta või vajadusel juurde puhuda.

TULED JA MÄRGID VÄIKELAEVADEL

Tuled on merel nõutud vastavalt **LKVE-72**-le. Üldjuhul on ehitaja paadi või purjelaeva varustanud vastavate käigutuledega (pardatuled, ahtrituli ja topituli või alla 12-meetristel ringtuli). Väikelaevajuhil tuleb jälgida, et olukorrale vastavad tuled on sisse lülitatud.

Üle 7-meetrisel purjelaeval käigus kasutatakse üldjuhul pardatulesid ja ahtrituld. Tavalisest laevast eristamiseks on lubatud kanda ka punast ja rohelist ringtuld masti topis (paigutatud teineteise suhtes vertikaalselt, punane ülal). Üle 7-meetrise purjelaeva lisamärgid sõltuvad sellest, kas edasiliikumiseks kasutatakse lisaks mootorit või mitte. Kui käigus olles kasutatakse jõuajamit, olenemata sellest, kas puri on üleval või mitte, on öösel mastis topituli ja päeval tipuga alla suunatud koonus (sel juhul ei ole lahknemisel purjelaeva õigusi).

Sõudepaat võib kanda purjelaevade jaoks ettenähtud tulesid. Kui sõudepaadil või alla 7-meetrisel purjelaeval ei ole võimalik eelpool nimetatud käigutulesid kanda, peab näitamiseks valmis olema taskulamp või valge tulega latern.

Alla 7-meetrisel mootoriga laeval käigus, mille suurim kiirus ei ületa 7 sõlme, piisab käigutulede asemel ühest ringtulest masti topis, võimalusel lisaks pardatuled.

Jõuajamiga laeval pikkusega 12 meetrit või enam, kuid alla 20 meetri peab topitule kõrgus reelingulatist olema vähemalt 2,5 m. Alla 12-meetrisel jõuajamiga laeval võib kõige ülemine tuli olla madalamal kui 2,5 m, kuid pardatulede olemasolul peab topituli või ringtuli olema neist vähemalt 1 m kõrgusel.

Ankrus seisev väikelaev peab nähtavimas kohas kandma valget ringtuld või kera. Alla 7-meetri pikkune laev, mis on ankrus väljaspool kitsust, veeteed, ankruala või ei ole eelkirjeldatud alade lähedal või on väljaspool ala, kus tavaliselt sõidavad teised laevad, ei ole kohustatud kandma ankrutulesid või -märki.

Topituli – laeva pikitasandil paiknev valge tuli, mis valgustab katkematult ettepoole ja osaliselt külgedele.

Pardatuled – roheline tuli paremas pardas ja punane tuli vasakus pardas, mis mõlemad valgustavad katkematult ettepoole ja osaliselt omapoolsele küljele.

Ahtrituli – laeva ahtrile võimalikult lähedal paiknev valge tuli, mis valgustab tahapoole ja osaliselt külgedele.

Ringtuli – tuli, mis valgustab katkematult 360° horisondikaart.

Alla 12-meetrised laevad ei pea kandma (v.a allveetõid tegev laev) lisatulesid ega märke olukordades, kus laev on piiratud juhitavusega (piisab käigutuledest), laev on kaotanud juhitavuse (piisab käigutuledest) või on madalal (süüdatud ankrutuli).

Loe lisaks Rahvusvahelist laevakokkupõrgete vältimise eeskirja C-osa „Tuled ja märgid“.

LAEVATATAVATEL SISEVETEL

Vastavalt laevatatavatel sisevetel liiklemise korrale:

- Tuleb liikuda laevatee pärisuunalises parempoolses liiklusvööndis hoidudes võimalikult laevatee äärde (kalda poole) vältimaks kokkupõrkeohu tekkimist vastutuleva ujuvvahendiga.
- Lahknemine vastutuleva ujuvvahendiga toimub vasakute parrastega, enne lähenemist veenduda manöövri ohutuses.
- Möödasõit eesliikuvast ujuvvahendist toimub eesliikuja vasaku parda poolt, enne möödasõitu veendu manöövri ohutuses. Väldi möödasõitu sillaavades ja piiratud nähtavusega aladel (pimedad jõekäänud).
- Ankrusse jäämine ja triivimine laevateel on keelatud.
- Päästevarustuse olemasolu ja nõuetekohane kasutamine on laevatatavatel sisevetel kohustuslik.
- Pimedal ajal sõites või ankrul seistes tee end nähtavaks reeglites ettenähtud käigu- või seisutulesid kasutades. Abiks on ka lisavalgustus.

Lühematel kui 12-meetristel väikelaevadel nõutud vaid ringtuli masti tipus. Purje abil liikujatel peab olema mastis punane (ülal) ja roheline ringtuli. Alla 7-meetristel paatidel ja purjelaevadel piisab enda teistele nähtavaks tegemiseks käepärasest valge tulega laternast.

KARISTUSMÄÄRADEST

Rahatrahv kuni 200 trahviühikut:

- väike- ja siseveelaevade registreerimise, kasutamise ja varustuse (sh päästevahendite) nõuete rikkumine

Rahatrahv kuni 300 trahviühikut:

- veeteel liiklemise nõuete rikkumine
- laeva- ja väikelaevaliikluse tahtlik takistamine ja segamine
- ohutu liiklemise nõuete rikkumine siseveeteedel
- veesõiduki juhtimine joobeseisundis ja isiku kõrvalehoidumine joobeseisundit tuvas-tavast läbivaatusest
- navigatsiooni- ja signaalmärkide kahjustamine, kooskõlastamata paigaldamine ning ümberpaigutamine.

TULEKAHJU

Tulekahju paadis on üks suuremaid ohte. Tavaliselt on tulekahju põhjuseks aurustunud kütteaine süttimine leegist või sädemest või elektri- ja gaasiseadmete rike / vähene hooldamine. Ohtlikud kohad on näiteks kütusetankide tuulutustorud, konstruktsioonide vahed, piiss, akude hoiukohad ja gaasiballoonide kapid. Nii gaasi- kui elektriseadmete paigaldamiseks kutsu kohale spetsialist.

Sisepära- või sisemootoriga paadis on vajalik mootoriruumi tuulutamine. Kontrolli, et tuulutused ei oleks kaetud.

Tutvu tulekustuti kasutusjuhendiga. Kustuti peab olema nähtaval kohal ning kergesti kättesaadav.

- enne mootori hooldustöid katkesta elektritoide (eemalda akult maandusjuhe)
- seiska tankimise ajaks mootor, samuti teised kütusega töötavad seadmed
- ära suitseta tanklas
- kontrolli perioodiliselt elektrijuhtmeid ja nende ühendusi
- kütuse lõhn on ohu märk
- akut ei tohi paigaldada kütusepaagiga samasse hoiukohta
- hoia väljalasketoru kergesti süttivatest materjalidest puhas
- kasuta kambüüsis reeglitele vastavaid toiduvalmistamisvahendeid ja -seadmeid

---

Kui veesõidukil tekib tulekahju

- seiska kohe mootor
  - võimalusel juhi veesõidukit nii, et tuli jääks sinu suhtes allatuult
    - kasuta tulekustutusvaipa või tulekustutit
    - sulge kütuse- ja gaasikraanid, lülita elektritoide välja
    - kustuta väikesed tulekolded neid summutades
  - ära jäta kustutatud tulekoldeid valveta, need võivad uuesti süttida
-

ALAJAHTUMINE (HÜPOTERMIA)

Alajahtumine on seisund, milles külm õhk või vesi jahutab keha temperatuuri. Tugev alajahtumine võib lõppeda surmaga. Päästja peab teadma, et valed abistamisvõtted võivad saada saatuslikuks.

Alajahtumine on isikuti erinev ning välised tundemärgid ei tarvitse olla vastavuses keha sisesoojusega. Tugevasti alajahtunud inimene on teadvuseta ja kahvatu. Silmaterad on laienenud, lihased pingul, pulssi pole tunda, hingamine on aeglane ja raskesti märgatav. Ka kergel kujul alajahtumine vähendab külma käes olijate töövõimet ning tähelepanu ja suurendab õnnetusjuhtumi riski.

Alajahtumise tunnused erinevatel kehasoojustel

Kerge juhtum (36 ° ... 34 °C)

- käed ja jalad on külmad, külmavärinad
- liigeste tuimus, kohmakus
- külmast põhjustatud valu
- veel võimeline ise hakkama saama

Raske juhtum (34 ° ... 32 °C)

- tugevad külmavärinad
- ükskõiksus
- ajataju kaotus
- ebaadekvaatne käitumine

Kriitiline juhtum (32 ° ... 28 °C)

- värinad vähenevad või lõpevad
- süvenev arutus ja ükskõiksus
- seosetu kõne
- lihased suurenevad
- võimetu endaga hakkama saama
- kannatanu olukord poolteadvusetust teadvusetuni

Eluohtlik juhtum (28 °C või vähem)

- teadvusetus, võib järgneda surm
- nõrk või mittemärgatav hingamine
- pulss on aeglane ja nõrk või seda on raske tunda
- nahk võib olla sinakashalli värvi

ESMAABI ALAJAHTUMISE KORRAL

Kuna keha sisetemperatuur jääb soojendamisel maha keha pinnatemperatuurist, nõuab normaalse temperatuuri saavutamise mitu tundi. Jälgi kannatanu tervislikku seisundit ka peale esmaabi andmist ja ka pärast näilist paranemist. Välti järsku kuumutamist (nt dušši all või vannis). Soojenda kannatanu üles aeglaselt ja võimalda kehal endal soojeneda. Vajadusel vaheta märjad või niisked riided.

Esmaabi kerge juhtumi korral

- pane selga soojemad riided
- joo midagi sooja
- ole mõnda aega soojas ruumis

Esmaabi raske juhtumi korral

- kui kannatanu on teadvusel ja suuteline raskusteta neelama, anna sooja jooki, kuid mitte alkoholi ega kofeiini sisaldavaid jooke
- lase kannatanul soojas lamada mitu tundi
- tegele kannatanuga aeglaselt ning ettevaatlikult
- ära anna süüa ega juua
- jälgi oksendamist ja vajadusel puhasta hingamisteed
- ära usalda kannatanu hinnangut oma seisundi kohta, jälgi teda jätkuvalt
- hoia kannatanu lamavas asendis, tõsta tema pea pisut kõrgemale
- väldi liiga kiiret kehatemperatuuri tõusu
- kehasoojuse aeglaseks tõstmiseks võib kasutada ka teise inimese kehasoojust
- lase arstil kannatanu üle vaadata

Esmaabi eluohtliku juhtumi korral

- püüa küsida raadio või telefoni teel juhiseid kannatanu abistamiseks
- kohtle kannatanut ettevaatlikult ja tähelepanelikult
- säti pea õigesse asendisse nii, et hingamisteed oleksid avatud
- hoolimata alajahtunu hingamise või pulsi nõrkusest, ära tee südamemassaaži ega kunstlikku hingamist, jälgi vaid elumärkide muutusi
- jälgi hingamist ja katsi pulssi ühest kuni kahe minutini
- elustamist alusta alles siis, kui hingamist või pulssi pole tunda 1–2 minutit. Jätka elustamist kuni kannatanu avaldab elustumise märke või veendud tema surmas
- toimetage elustatu haiglasse

Alajahtumise vältimine

- kanna ilmastikule vastavat riietust
- kaasas olgu täiendavad kuivad riided
  - vahivahetused olgu sagedased
  - jälgi kaaslaste seisundit

ESMAABIVARUSTUS

- inimese elu ähvardavas olukorras (nt uppumisoht, alajahtumine, kõrge palavik), sõltub ellujäämine päästja meelekindlusest, leidlikkusest ja oskusest esmaabivahendeid kasutada
- esmaabipaun olgu alati kasutamiskvaliteetne
- enne reisi kontrolli üle esmaabipauna sisu
- ravimid ei tohi olla aegunud
- kindlasti olgu kaasas valuvaigistid, palavikku alandavad rohud, põletusvastane salv
- iga kaasasõitja hoolitsegu täiendavalt endale vajalike ravimite eest
- kaasas võiksid olla ka lahastamisvahendid

Läbi kindlasti esmaabikursus!

MEREHAIGUSEST

Merehaigus esineb olukorras, mil inimene kõigub pidevalt kiirendatult erinevates suundades või kui liikumisel puudub visuaalne kontakt horisondiga. Merehaiguse tuntud sümptomiteks on iiveldus ning oksendamine. Tavaliselt tekib ka pearinglus ning peavalu, harvem kõhulahtisus.

Jälgi lapsi, vajadusel selgita neile, mis on merehaigus ja juhenda, kuidas sellega toime tulla. Täiskasvanutele mõeldud ravimid ei pruugi lastele sobida, oksendamise vältimiseks aitab ka jäätükikeste või sidruni imemine. Kuid praktikast õpitud üldteada tõde on, et peale oksendamist enesetunne paraneb.

Merehaigust on alati lihtsam ära hoida kui ravida, seepärast on olulised eelkõige profülaktilised meetmed.

- väldi alkoholi ning tubaka tarvitamist
- väldi liigset söömist, samuti ka tühja kõhtu
- kasuta mõnd iiveldusvastast ravimit, mida saab apteekide käsimüügitelist
  - püüa hingata rahulikult ja sügavalt, võimalusel viibi värskes õhus
  - kui oled kajutis, siis heida pikali ja sule silmad

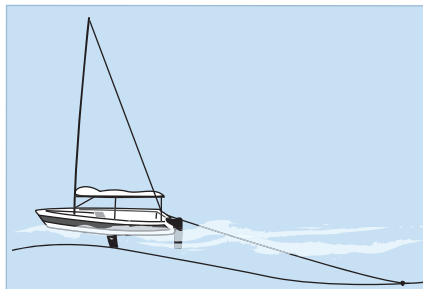
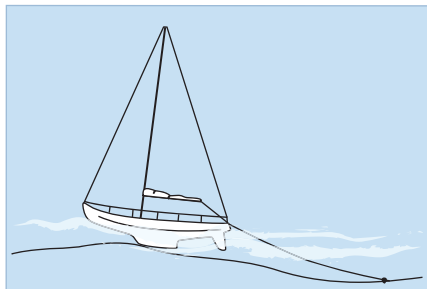
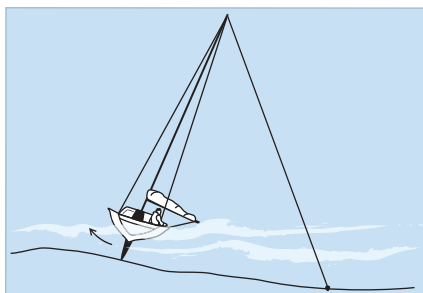
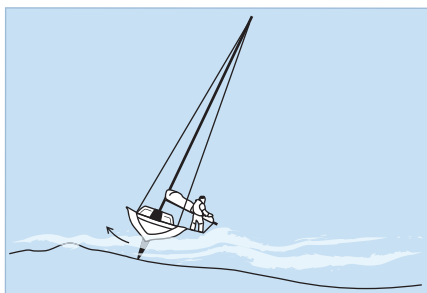
MADALAL

Hinda olukorda ja mõtle oma järgnev tegevus hoolikalt läbi. Kui veesõiduk ei leki, ürita see vabastada sama teed pidi, kust tulid, tagasi liikudes. Võid kasutada vintsi, kui saad ankru piisavalt kaugele välja viia. Ka veesõidukile põiki- või pikikalde tekitamine on kasuks, et vähendada süvist madalale sattunud põhja või kiilu kohalt (vt jooniseid).

Kui veesõiduk lekib, leia vigastus ja püüa peatada vee juurdevool. Võimaluse korral topi auk seestpoolt kinni ja toesta. Mõnikord, kui meri on vaikne ja lekk suur, on mõistlik jääda madalale, üritamata madalalt vabaneda. Kutsu abi.

Madalalt vabanenud ja ujuvus korras, ürita sõita lähemasse randa või sadamasse. Reisi jätka vaid siis, kui vigastused on kõrvaldatud ja oled veendunud, et juhtum ei ohusta sõidu jätkamist.

Paadi madalalt vabastamine

Kui veesõidukilt tuleb lahkuda

Jää pardale nii kauaks kui võimalik. Kutsu abi, edasta hädasignaale. Kui veesõiduk on uppumas, pane enne vette hüppamist selga täiendavad (võimalusel kuivad) riided ja müts. Kui on päästeülirikond (türp), siis pane see selga.

Veesõidukilt lahkudes lase päästeparv vette ja roni sisse. Kui on olemas EPIRB-avariipoi, lülita see tööle. SART-transponder lülita sisse siis, kui päästelaev- või õhusõiduk on läheduses. Päästeparves peaksid olema täiendavad hädasignaali edastamise vahendid ja raadiosaatja. Võimalusel püüa jääda veesõiduki lähedale.

MERESIDE

Raadioside ülesandeks merel on selle leiutamisest alates olnud inimelu ohutuse tagamine. Alguses morskoodiga, hiljem ka raadiotelefoni, -teleksi ja andmeedastamisega. Möödunud sajandi 80ndatel aastatel töötati välja ja hiljem juurutati Merehäda ja -ohutuse ülemaailmne süsteem (GMDSS – Global Maritime Distress and Safety System). Süsteem kasutab laialdaselt digitaal-selektiivset väljakutset (DSC – Digital Selective Calling), mis lihtsustab tunduvalt hädaolukorrast teavitamist ja väljakutset. Selleks on laevadele omistatud üheksakohaline mere liikuvteenistuse tunnusnumber (MMSI – Maritime Mobile Service Identity). Merel kasutataval raadiojaamal peab olema veesõiduki raadioluba, mis annab õiguse kasutada meresidesagedusi seadusega määratud tingimustel. Kindlaksmääratud meresagedustel/kanalitel saab kuulata eelkõige ilma- ja navigatsioonihoiatusi.

Raadioside operaatori tunnistuse omanik võib ka teiste aluste, kaldajaamade ja sadamatega ühendust võtta. **Hädaolukorras võib meresidet kasutada ükskõik kes, vaatamata sellele, kas ta omab või ei oma sideoperaatori tunnistust.** Pärast GMDSS süsteemi jõustumist ei ole otsest kohustust pidada pidevat raadiovahti ultralühilaine (VHF – Very High Frequency) kanalil 16 (156,8 MHz), kuid kaldaraadiojaamad nii Euroopas kui ka mujal maailmas teevad seda edasi. See annab võimaluse vajadusel saada ühendust alustega, kus puudub DSC raadiojaam. Hädasignaalide, kutsungite ja eelteadete edastamine sellel kanalil on avatud kõikidele kaldajaamadele ja alustele (pidev raadiovaht), info iseloomust olenevalt suunatakse alus edasiseks sideks töökanalile.

Kanalid 6, 8 ja 77 on üldjuhul laevade infovahetuseks. Kanalid 9, 10, 12 ja 14 on sadamatega side pidamiseks (täpsem info lootsiraamatus), kanal 13 on merepääste ja ohutuse jaoks ning ka Tallinn VTS-i suhtluskanaliks. Tallinn Raadio edastab oma töökanalitel VHF 01, 03, 05, 07, 20, 26, 27 ilmaprognoose, tormi- ja navigatsioonihoiatusi Läänemere ja Peipsi järve kohta. Kanal 69 on piirivalve ning operatiivinformatsiooni edastamiseks ning mereseirekeskusega suhtlemiseks, st on riigilaevastiku töökanaliks. Väikelaevnike omavaheliseks sideks on eelistatud kanalid 72 ja 77, aga ka L1 (155,500 MHz) ja L2 (155,525 MHz). Kaasaegsed raadiojaamad võimaldavad DSC väljakutse edastamist ja vastuvõttu kanalil 70, info jõuab kõikide kuuldekauguses viibijateni.

DSC raadiojaama on võimalik ühendada GPS-ga. Hädanupu vajutamisel edastatakse digitaalne hädahäire, mille võtavad automaatselt vastu kõik leivialas olevad DSC raadiojaamad. Digitaalsel kujul on võimalik saata ka detailsem hädasõnum (koordinaadid, laeva kutsung, õnnetuse liik jm). Kasutades DSC-d hoitakse info edastamisel aega kokku ja päästjad saavad hädasolija poole viivitamatult teele asuda.

Pea meeles, et tavalise käsiraadiojaama (*walkie-talkie*) võimsus ja seega kuuldeulatus on väike ning sellega ei pruugita sind kuulda. Raadiotelefoni **hädasignaaliks** on MAYDAY, mille järel edastatakse raadiotelefoniga **hädateade**. Edastamise ja vastuvõtmise kord ja protseduurid on rahvusvaheliste raadioside eeskirjadega täpselt määratud.

Kiirteate signaaliks on PAN-PAN, edastatakse samuti raadiotelefoniga. Pärast signaali edastatakse **sundolukorra** teade. Antakse juhul, kui ei ole otsest ohtu oma veesõidukile, näiteks on inimene üle parda kukkunud, märgatakse punast raketti, otsitakse kadunud veesõidukit jms.

Ohutussignaali on SECURITÉ, millele järgneb hoiatusteade. See võib sisaldada tähtsat navigatsioonilist või meteoroloogilist infot – nt tormihoiatus või kui veesõiduk on kaotanud juhitavuse. Hoiatusteatele ei vastata, vaid hinnatakse selle olulisust meeskonnale ja laevale ning tegutsetakse vastavalt.

Õnnetusjuhtumist või hädaolukorrast teatamine

Häirekeskuse numbril **112**, raadio teel **16. kanalil**.

Pääste- ja koordinaatsioonikeskuse JRCC Tallinn numbril **619 1224**,

e-post: jrcc@politsei.ee. **Kuressaare merevalvekeskuse** numbril **454 9700**,

e-post: mrsc.kuressaare@politsei.ee.

Raadiokutsungid

JRCC Tallinn kutsung (VHF 16 ja 69) **TALLINN MEREVALVEKESKUS** (inglise keeles: Tallinn RESCUE). MRSC Kuressaare kutsung samadel kanalitel **KURESSAARE MEREVALVEKESKUS** (inglise keeles: Kuressaare RESCUE).

Kui märkad õliga määrdundu linde, keskkonnareostust või selle ohtu teata **Keskkonna-inspektsiooni** valvetelefonil **1313**.

Hädateatega edasta:

- enda andmed ja hädas oleva veesõiduki nimi ning sidepidamise võimalused
  - võimalikult täpselt enda või õnnetuspaiga asukoht
    - juhtumi kirjeldus
  - kas on vigastatuid või on oht inimestele
  - missugust abi vajatakse

HÄDASIGNAALID

Ka kogunud veesõitja võib sattuda olukorda, mil abi on hädavajalik endale või tuleb seda teistele anda. Hea, kui hädaolukorrad on varem läbi mõeldud ja selleks end treenitud. Kui näed teiste poolt edastatud hädasignaali, tegutse vastavalt.

Hädaolukorrast teatamiseks lase rakette, kuid signaali võid anda ka plinktulega, käsi üles-alla liigutades või otsimises osalevale õhusõidukile päikesekiiri peegeldades.

Pimedas lase esmalt raketid ja alles päästjate lähenedes kasuta säratuld (tõrvikut). Säratuli hoia alati allatuult, et sädemed ei lendaks veesõidukile ega kõrvetaks kätt. Kasutatud hõõguv tõrvik kustuta vees.

- valgus- või helisignaal SOS ••• --- •••
- punane rakett
- oranž suits
- MAYDAY 16. kanalil
- paugud umbes minutiliste vahedega
- punane säratuli
- käte üles-alla liigutamine
- appihüüe või vile kasutamine
- N lipp C lipust ülalpool
- neljakandiline lipp ja selle all või kohal kera-
taoline ese
- lahtine tuli ja sellest tekkiv suits
- oranž kangas, millel on must kera ja ruut
- värvilaik vees

.....

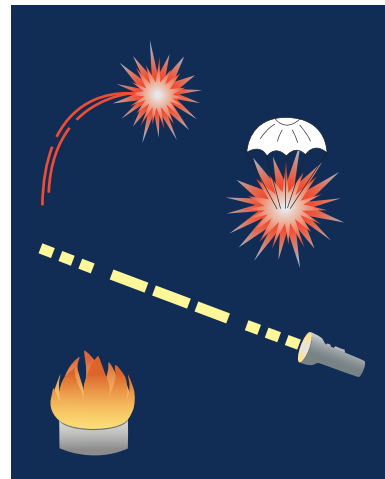
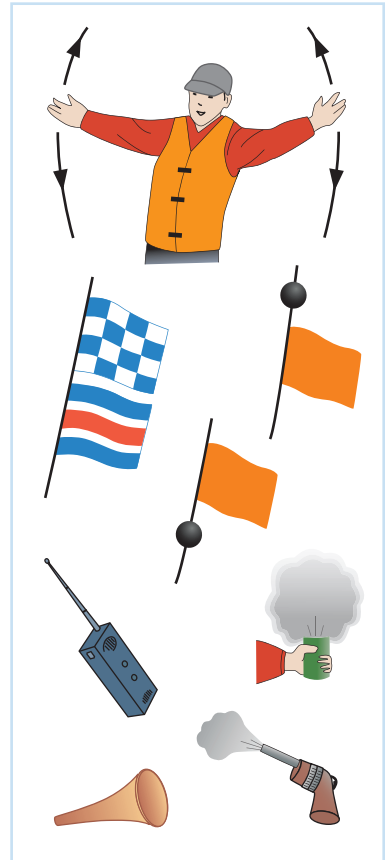
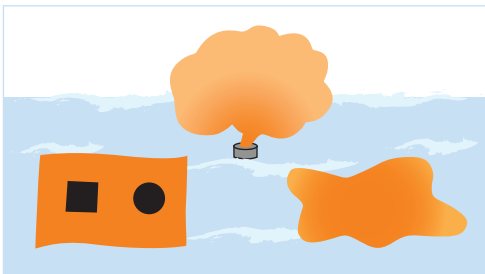
Hädasidekanalit või -numbrit
kasuta hädaolukorrast teatamiseks
ja ka valeteate tühistamiseks

Täpne kohamäärang on abi
kiire saabumise eelduseks!

.....

Päästjate saabudes korda:

- missugune on olukord
- kui palju on inimesi pardal
  - kas on vaja arstiabi
- veesõiduki vigastused (kahjustused)

PEATUMISMÄRGUANDED

Järelevalveorganid – politsei, piirivalve, toll, keskkonnainspeksioon, transpordiamet – võivad vajadusel veesõiduki peatada. Peatamiskäsku tuleb täita.

Käsk võidakse anda:

- peatumismärgiga **STOP**
- koodlipuga **L**
- helisignaaliga (L) • — ••

Väikelaev tuleb peatada järelevalveametnike nõudmisel dokumentide ja laeva kontrolliks. Kui seejuures nõutakse manöövrit, mis on laevale ohtlik, võib väikelaeva juht jätta korralduse täitmata, teatades sellest korralduse andnud järelevalveametnikule ning leppides kokku kontrollimist võimaldava koha suhtes.

VEESÕIDUKI KORRASHOID

Veesõidukit on kerge korras hoida, kui puhastad selle pindu korrapäraselt. Kõige paremini sobivad väikese fosfaadisaldusega keskkonnasõbralikud pesuained. Kere välispinna puhastamiseks ja katmiseks kasuta selleks ette nähtud vahendeid või palu abi spetsialistilt.

Hoia ka veesõiduki veealune osa puhtana:

- sileda kere pinnaga on veetakistus väiksem ja mootor ökonoomsem
- kontrolli veesõiduki põhja suve jooksul mitu korda
- kui veesõiduk ei ole pikemat aega kasutusel, siis tõsta see pigem kaldale, ära lase sadamavees seistes vesikasvudel tekkida

Plastikkere tuleks vahatada paar korda suve jooksul ja uut enne kasutuselevõttu. Väiksema kriimustus või hõõrdumine kere pinnal on vaja parandada, sest selle vigastuse kaudu imendub niiskust ja kere nõrgeneb tervikuna. Murrud ja praod kerel tuleb anda asjatundjatele hindamiseks.

Peale sõitu kontrolli alati veesõiduki pilssi, et sinna ei oleks sattunud vett, kütust ega õli. Aurustunud kütus võib järgmisel käivitamisel olla ohtlik. Kui pilss on kuiv, on ka veesõiduki eluiga pikem.

Perioodiliselt tuleb kontrollida, et:

- kütusefiltris poleks vett ega sadet
- paadi käigutuled on töökorras

Enne sisemootoriga veesõiduki veeskamist ava mootoriruumi luuk ja kontrolli, et:

- pilss on puhas ja ei ole tunda kütuse lõhna
- õlide ja jahutusvedeliku nivoo on normi piires ning veorihmad pingul
- kere veeavad on töökorras ning puhtad
- kõik elektriühendused on korras ja kuivad ega ole oksüdeerunud

Mootori hooldus

Mootori perioodiline hooldus vastavalt kasutusjuhendile tagab selle häireteta töö ja pika kasutusea.

- kasuta õiget kütust ja määrdeõlisid
- hoolda mootorit vastavalt selle juhendile
- kord aastas kontrolli gaasi- ja süütesüsteemi
- kui jääb oskustest puudu, lase mootorit hooldada asjatundjatel

Pidev liigne koormus (nt üleaarne last) lühendab mootori eluiga ja suurendab kütusekulu.

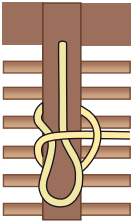
Kontrolli, et sõukruvi oleks terve. Vigastatud sõukruvi suurendab kütusekulu ja kahjustab mootorit ning ülekannet. Pikkadel sõitudel hoia paadis teist sõukruvi tagavaraks.

Mootori hooldusraamat hõlbustab mootori hoolduse kava jälgimist, hooldusjuhendi saad mootorit ostes. Kui sul juhendit pole, siis hangi see edasimüüjalt või valmistajalt. Raamatusse märgi mootori töötunnid, õlivahetused ja muud hooldused ning kontrollid. Märgi üles ka parandustööd ja kütuse tankimised.

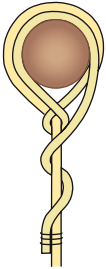
SÕLMED

Otste kinnitamiseks ja jätkamiseks kasuta lihtsalt käsitatavaid meremehe sõlmi!

puksiirsõlm

mastisõlm

kaheksasõlm

õigesõlm

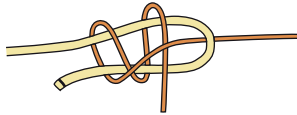
soodisõlm

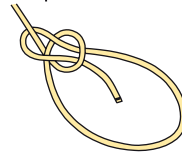
topeltpaalisõlm

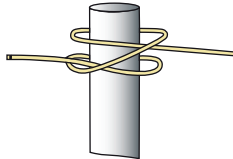
topeltsoodisõlm

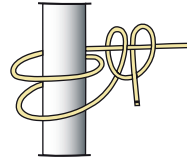
paalisõlm

veebling e seasõrg

ankrusõlm

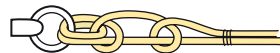
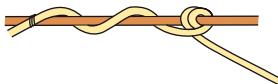
rehvisõlm

ankrusõlm

stoppersõlm

HEAD MERETAVAD

- omastele ja tuttavatele teatatakse sõidu siht ja ajakava, samuti ka muudatustest oma plaanides
- kaptenile ei vaielda vastu, eriti kriitilistes olukordades
- teiste liiklejate suhtes ollakse alati tähelepanelik
- teise veesõidukiga kohtumisel (eriti kitsuses) muudab lahknemisolukorra tekkides kurssi see veesõiduk, kel manöövrit lihtsam teha, juba enne reeglite rakendumist
- kurssi muudetakse nii, et see oleks teisele laevale nähtav ja üheselt mõistetav
- võidu purjetamisel ei provotseerita kriitilist lähenemist, kuna teises jahis võib olla vähem kogunud roolimees
- vette ei heideta jäätmeid, õlijääke ja käimla sisu
- kalastajaid ei häirita
- merel korjatakse vendrid pardale, ei jäeta poordi rippuma
- lähedalviibijad aitavad hädasolijaid
- merele ei minda korrast ära veesõidukiga
- vastutulijat ja möödijat tervitatakse käeviipega
- sõbralik ollakse ka nendega, kes seda sinu vastu ei ole

HEAD SADAMATAVAD

- saabujal aidatakse silduda
- teise veesõiduki poordi sildumisel küsitakse luba
- ei tekitata laineid sadamates või paatide seisukohtades
- sadamas otsitakse oma veesõiduki suurusele sobiv koht
- kaile-pollarile otsi kinnitades arvestatakse sellega, et ka teised saaksid otsad samast kinnituskohast probleemideta lahti päästa
- poile sildudes paigaldatakse vendrid ka siis, kui naaberkohad on vabad
- pilsivett ei tühjendata sadamavette vaid kogutakse kaldamahutitesse
- sadamas ei lärmata
- loata ei astuta võõra laeva tekile
- tormi või muu ohu korral kontrollitakse lisaks oma veesõidukile ka teiste kinnitustsi
- hoolitse selle eest, et veesõiduk oleks klaaritud ning välimuselt esteetiline
- enne merele minekut kuula kogunud meremeeste nõuandeid
- slipp või looduslik veeskamiskoht jäetakse vabaks
- haagist ja seda vedavat sõidukit ei jäeta teistele ette
- minnes kaldale ja tagasi üle teise veesõiduki, tee seda vööri kaudu, vaikselt ja teisi häirimata

KASULIKKE VIITEID

- ▶ Transpordiamet: www.transpordiamet.ee
- ▶ Transpordiamet Facebookis: www.facebook.com/transpordiamet
  - ▶ Kliimaministeerium: www.kliimaministeerium.ee
- ▶ Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium: www.mkm.ee
  - ▶ Politsei- ja Piirivalveamet: www.politsei.ee
    - ▶ Päästeamet: www.rescue.ee
    - ▶ Keskkonnainspeksioon: www.kki.ee
  - ▶ Riigi Infokommunikatsiooni Sihtasutus: www.riks.ee
- ▶ Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet: www.ttja.ee
  - ▶ Riigi Teataja: www.riigiteataja.ee
  - ▶ Liikenne- ja viestintävirasto: www.traficom.fi
  - ▶ Riigi Ilmateenistus: www.ilmateenistus.ee

- ▶ Eesti Väikesadamate Liit: www.vaikesadam.ee
  - ▶ Eesti Jahtklubide Liit: www.puri.ee
- ▶ Eesti väikesadamad: www.marinas.nautilus.ee
  - ▶ Emajõe Nupuklubi: www.nupuklubi.ee
  - ▶ Mereuudised: www.mereblog.com
  - ▶ Hoia Eesti Merd: www.hem.ee
    - ▶ Mereviki: mereviki.vta.ee
    - ▶ Nutimeri: gis.vta.ee/nutimeri/

- ▶ Transpordiameti digiajakiri Teejuht: <https://transpordiamet.ee/digiajakiri>
  - ▶ Meremees: www.issuu.com/ajakirimeremees
- ▶ Eesti lootsiraamat: www.transpordiamet.ee/lootsiraamat
  - ▶ Navigaator: www.ajakirinavigaator.ee
  - ▶ Paat & Merendus: www.ajakiripaata.ee
    - ▶ Venelehti: www.venelehti.fi

OHUTUT MERESÕITU!